

EGLĒ GREVERĒ

Klaipėdos universitetas
egle_bukantyte@yahoo.de

Lyginamosios sintaksės ir vertimo teorijos metodų derinimas tiriant Šventojo Rašto vertimus

Verstinis senųjų lietuviškų raštų pobūdis suponuoja jų gretinimą su originalais. Šiuolaikiniuose tyrimuose vis dar pasigendama vidinės ir išorinės lingvistikos metodų sintezės. Ypač trūksta vertimo teorijos metodais paremtų senųjų raštų vertimų tyrimų.

Biblijos vertimų tyrimuose iki šiol nedaug atsižvelgta į teologinę interpretaciją, tuometinių vertimo teorijos metodus ir jų taikymą; nepakankamai dėmesio skirta situacijos konteksto tyrimams, nedaug gvildentos tarpdiscipliniame kontekste kylančios problemos. Svarbu atsižvelgti į tuo metu vyravusias Šventojo Rašto vertimų tradicijas, M. Lutherio, kurio Naujojo Testamento (1522–1546) vertimo originalo laikėsi dauguma Biblijos vertėjų Prūsijoje, vertėjiškas nuostatas.

Šiame darbe verstinis tekstas traktuojamas kaip rezultatas, atsižvelgiant į lingvistinį ir kultūrinį aspektą (Van Vaerengergh 2005). Pabrėžiama vertimo strategijų analizės svarba.

Pasitelkiant vertimo teorijos metodus, kurie apima ne tik interlingvistinius, bet ir ekstralingvistinius vertimo aspektus, analizuojamas Jono Bretkūno Evangelijų (1579–1580) vertimas. Gretinimui pasitelkiami kalbiniai faktai iš kitų XVI a. Rytų Prūsijos religinių tekstų – B. Vileto *Euangelijų bei Epistolų*, J. Bretkūno *Postilės* (1591), Martyno Mažvydo *Giesmių Chrikščioniškų* (1566; 1570). Tyrime atsižvelgiama į ekstralingvistinius faktorius: humanistų *ad fontes* vertimo principą, teologinius aspektus ir kt.

Analizuojant Biblijos vertimą dėmesys sutelkiamas į Biblijos kalbai būdingų elementų vertimą ir specifinio stiliaus perteikimą. Išsamiai aptariama dalelytės *šiskat*, jungtuko *bet* ir parataksės vartosena.